

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Evy Šonkové a soudců Tomáše Kocourka a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zastoupená Mgr. Petrem Kučerou, advokátem se sídlem Sloupská 135, Nový Bor, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 1. 2023, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 24. 8. 2023, č. j. 60 Ad 4/2023-39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná svým shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) změnila rozhodnutí ze dne 22. 9. 2022 tak, že se žalobkyni snížil starobní důchod od 14. 10. 2022 na částku 18 656 Kč měsíčně a její námitky zamítla. Výše starobního důchodu byla totiž stanovena na základě nesprávně vyhotoveného evidenčního listu důchodového pojištění (dále jen „ELDP“) tehdejšího zaměstnavatele žalobkyně. Ten špatně započítal náhrady mzdy přiznané žalobkyni v řízení před civilními soudy za období, kdy došlo k jejich vyplacení, namísto období, za která náhrady mzdy náleží. ELDP tak vycházel z nesprávného navýšení vyměrovacího základu ve výši 389 738 Kč.

[2] Žalobkyně se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočce v Liberci (dále „krajský soud“) neúspěšně domáhala zrušení napadeného rozhodnutí. Krajský soud konstatoval, že skutečnost, že žalovaná rozhodla o námitkách po více než třech měsících, nemá na zákonnost rozhodnutí vliv, neboť lhůty pro vydání rozhodnutí jsou lhůtami pořádkovými. K žalobní námitce ohledně nedostatku důvodů pro snížení přiznané výše důchodu krajský soud uvedl, že takový postup výslovně umožňuje zákon. Žalovaná jasně a srozumitelně vysvětlila, jaká zjištění vedla k závěru, že dřívější rozhodnutí přiznalo žalobkyni důchod ve výši přesahující tu, jež jí náleží. Za dostatečně podrobné označil krajský soud i odůvodnění toho, k jakému pochybení došlo při vystavení ELDP, a shledal, že žalobkyně byla o jeho opravě informována. Proti údajům v ELDP ani aplikované právní úpravě však konkrétní výhrady nevznesla, žalobní body byly pouze obecné. Právní úprava neukládá žalované seznámit žalobkyni s ELDP před vydáním napadeného rozhodnutí. Na

změnu výše vyměřovacích základů v osobním listu důchodového pojištění mohla žalobkyně reagovat už v námitkovém řízení proti rozhodnutí o dávce starobního důchodu, napadené rozhodnutí tak nebylo nepředvídatelné.

II. Argumentace účastníků řízení

[3] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“). Namítá, že nepožadovala, aby krajský soud starobní důchod správně vypočetl, ale aby napadené rozhodnutí zrušil a přiměl tak žalovanou k provedení správného, srozumitelného a přezkoumatelného výpočtu. Žádné ELDP, které byly vystaveny v souvislosti s údajně neplatným ELDP za rok 2021, jí nebyly předloženy, proto nemohla zkontrolovat jejich správnost. Za zcela nestandardní postup považuje to, že soud neprovedl dokazování rozsudky civilních soudů ani předloženými ELDP. Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že nevymezila srozumitelně a jednoznačně konkrétní skutkové či právní důvody tvrzené nezákonnosti. Vyjádřila srozumitelně, že tímto důvodem jsou okolnosti stornování ELDP za rok 2021, resp. nemožnost zkontrolovat, kam byl vyměřovací základ ze stornovaného ELDP (389 738 Kč) započten, kde byl evidován a z jakého důvodu ve vyměřovacím základu za rok 2021, kdy už nebyla u zaměstnavatele v pracovním poměru, zůstává částka 9 106 Kč. Podle stěžovatelky nic v odůvodnění napadeného rozsudku srozumitelně a jasně nevysvětluje postup při stornování ELDP za rok 2021. Odůvodnění rozsudku týkající se vyměřovacího základu pro tento rok považuje stěžovatelka za zmatečné, nesrozumitelné a nepřezkoumatelné. Závěrem pak stěžovatelka namítá, že žalovaný nesprávně vyšel z toho, že rozsudek Okresního soudu v České Lípě ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. 7 C 133/2009, uložil bývalému zaměstnavateli zaplatit stěžovatelce 486 284 Kč – podle stěžovatelky tomu tak nebylo, a částka v této výši tudíž nemůže být zahrnuta do vyměřovacího základu. Stěžovatelka se domnívá, že se jedná o zcela zásadní nesprávnost činící celé řízení zmatečným. Krajský soud rezignoval na potřebu opatřit si skutková zjištění, žádný důkaz neprovedl, a tím stěžovatelce upřel právo na spravedlivý proces.

[4] Žalovaná ve svém vyjádření navrhla, aby byla kasační stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost, a upozornila, že stěžovatelka v kasační stížnosti rozšiřuje námitkové i žalobní body. Připustila, že v rozsudku sp. zn. 7 C 133/2009 byla bývalému zaměstnavateli stěžovatelky uložena povinnost zaplatit částku 324 098 Kč, nikoli 486 284 Kč, nicméně dodala, že se jedná pouze o chybu v psaní, která nemá vliv na správnost napadeného rozhodnutí. K nesouhlasnému postoji stěžovatelky ohledně závěru žalované, že vysouzené náhrady mzdy s úrokem z prodlení za roky 2004, 2005 a 2006 byly zohledněny bývalým zaměstnavatelem v ELDP v roce 2022, žalovaná poukázala na to, že stěžovatelka se mýlí, neboť v napadeném rozhodnutí je jasně uvedeno, že byly zohledněny v ELDP v roce 2016. Co představuje částka 9 106 Kč na ELDP pro rok 2021, plyne ze spisové dokumentace. Podle žalované není zřejmé, z jakého titulu požaduje stěžovatelka, aby byla za vyměřovací základ pro rok 2021 považována původní částka 389 738 Kč, tím spíše, tvrdí-li sama, že v daném roce již nebyla v pracovním poměru u daného zaměstnavatele. Žalovaná následně shrnula výsledky civilních sporů stěžovatelky s bývalým zaměstnavatelem, které měly relevanci pro stanovení vyměřovacího základu v jednotlivých ELDP. O opravě sporného ELDP byla stěžovatelka informována přinejmenším přípisem OSSZ Česká Lípa ze dne 20. 4. 2022.

pokračování

Chtěla-li se seznámit s nově vystaveným ELDP, resp. ověřit jeho správnost, mohla se obrátit na svého bývalého zaměstnavatele, kterému zákon současně svěřuje povinnost předkládat zaměstnancům ELDP k podpisu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná.

[6] S ohledem na to, že v řízení před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. potřeba nejdříve posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud tomu tak není, kasační stížnost bude odmítnuta pro nepřijatelnost. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře popsal podmínky, za jejichž splnění je kasační stížnost přijatelná. V klíčovém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, popsal tyto čtyři typové případy: „1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. [...] 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. [...] 4) [P]okud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.“

[7] Stěžovatelka výslovně neoznačila důvod přijatelnosti kasační stížnosti, stejně tak netvrdila nic ohledně přesahu vlastních zájmů. Nejvyšší správní soud již dříve judikoval, že „obsah a kvalita kasační stížnosti do značné míry předurčuje nejen rozsah přezkumné činnosti, ale i obsah rozsudku soudu“ (srov. např. rozsudek NSS ze dne 26. 1. 2015, č. j. 8 As 109/2014-70). Obdobně je potřeba nahlížet i na nedostatek tvrzení stran přijatelnosti stěžovatelčiny stížnosti.

[8] Námitkou ohledně chybného uvedení částky, jejíž zaplacení uložil Okresní soud v České Lípě bývalému zaměstnavateli rozsudkem sp. zn. 7 C 133/2009, se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. nezabýval, neboť stěžovatelka toto tvrzení neuplatnila v řízení před krajským soudem.

[9] S ohledem na obsah kasačních námitek lze usoudit, že ze čtyř judikturně dovozených případů přijatelnosti připadá v úvahu pouze poslední zmíněný, tj. zásadní pochybení v napadeném rozsudku, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Podle již citovaného usnesení NSS č. j. 1 Azs 13/2006-39 budou naplňovat znaky takových pochybení zejména situace, kdy krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektuje ustálenou a jasnou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet v budoucnu, případně kdy krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybí při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] K potenciální nepřezkoumatelnosti by NSS musel přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). *Prima facie* však napadený rozsudek netrpí vadou nesrozumitelnosti ani nedostatkem důvodů ve smyslu ustálené judikatury NSS, například rozsudků ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, či ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76).

[11] Ani pokud jde o ostatní tvrzené vady, Nejvyšší správní soud důvod přijatelnosti kasační stížnosti neshledal. Stěžovatelka se ve své žalobě, resp. v jejím doplnění, spokojila s odůvodněním v délce šesti vět, které byly formulovány značně obecně – konstatovala především, že nebylo vysvětleno, proč měl být ELDP za rok 2021 stornován. Odůvodnění rozsudku má být odrazem žalobcem formulovaných žalobních bodů (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2020, č. j. 7 Afs 440/2018-63, či rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, na které krajský soud správně odkázal). Odůvodnění napadeného rozsudku je přitom logické, srozumitelné a dostatečně se vypořádává s žalobními tvrzeními. V bodě 15 napadeného rozsudku krajský soud správně shrnul, že žalovaná srozumitelně popsala, z jakého důvodu došlo ke stornování ELDP za rok 2021, proč není možné za toto období zohlednit vyměřovací základ ve výši 389 738 Kč, ale právě pouze 9 106 Kč, a také proč došlo ke snížení přiznaného starobního důchodu a kam byla částka 389 738 Kč započtena. To, odkud pochází částka tvořící vyměřovací základ ve výši 9 106 Kč, vysvětlila už žalovaná v napadeném rozhodnutí. Podle Nejvyššího správního soudu krajský soud nijak nepochybil, vyhodnotil-li, že z napadeného rozhodnutí žalované navzdory tvrzení stěžovatelky uvedené informace jednoznačně vyplývají.

[12] Námitka, v níž stěžovatelka rozporuje konstatování krajského soudu, že by měla mít k dispozici stejnopisy všech ELDP s tím, že žádné z těch, jež byly vystaveny v souvislosti s neplatným ELDP za rok 2021, jí nebyly předloženy, a tudíž je nemohla zkontrolovat, neobstojí už v kontextu účinné právní úpravy. Jak správně upozornil krajský soud, podle § 38 odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, tížila povinnost vyhotovit a předložit stejnopisy ELDP stěžovatelce k podpisu jejího bývalého zaměstnavatele. Nesouhlasila-li s údaji v nich uvedenými, mohla se obrátit s žádostí o opravu nejprve na zaměstnavatele, následně na příslušnou územní správu sociálního zabezpečení. Žalovaná neměla povinnost předložit změněné ELDP stěžovatelce k nahlédnutí, a proto její postup v tomto ohledu nelze považovat za nezákonný.

[13] Ačkoli Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že k hodnocení důkazů, resp. skutkových otázek jsou povolány především krajské soudy v tzv. plné jurisdikci, jako kasační soud by mohl ve výjimečných případech intervenovat mj. například i v souvislosti s vadami v dokazování (srov. např. rozsudek NSS ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 As 256/2016-79, bod 21, nebo rozsudek z 30. 5. 2018, č. j. 6 Afs 94/2018-52, bod 25). Stěžovatelka namítala, že krajský soud zcela nestandardně neprovedl ve věci žádný z navržených důkazů. Nicméně ani v tomto směru nepostupoval krajský soud vadně. V žalobě stěžovatelka uvedla, že „*důkazem svědčící[m] o nesprávném postupu při snižování důchodu je samotný spis vedený žalovaným, ve kterém by měly být založeny veškeré relevantní listiny.*“ Také během ústního jednání navrhovala provedení důkazu listinami obsaženými ve správním spisu. Krajský soud však správně poukázal na specifickou povahu řízení ve správním soudnictví, v němž se správním spisem dokazování neprovádí. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS, výše uvedené vyplývá už ze samotné podstaty soudního přezkumu správního řízení, neboť „*správní spis je obrazem a výsledkem tohoto správního řízení, dokládá skutkový a právní stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. [...] Je možné, že žalobce učiní určitou část správního spisu spornou, o této otázce poté soud případně vede dokazování. Prostředky, kterými se snaží žalobce zpochybnit jednotlivé fragmenty správního spisu či rozhodnutí, jsou již důkazními prostředky ve smyslu § 52 s. ř. s., které musí být provedeny zásadně při jednání*

pokračování

a účastníci musí mít možnost se k nim vyjádřit.“ V žalobě nicméně stěžovatelka žádnou část správního spisu nezpochybnila, naopak jej označila právě za důkaz, jež je potřeba provést. Ani v tomto směru tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Z výše popsaných důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona (usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, body 51 až 53). Stěžovatelka ve věci neměla úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovaná nemá v řízeních ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení ani tehdy, byla-li procesně úspěšná.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. srpna 2024

Eva Šonková
předsedkyně senátu